

ΗΠΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Κείμενο 1

- Ευγενία: Φοβάμαι μήπως τελικά ματαιωθεί το χριστουγεννιάτικο ταξίδι μας στις ΗΠΑ αλλά δεν πειράζει. Θα ταξιδέψουμε μέσα από τις *Νύφες*.
- Γιώργος: Τι είναι πάλι αυτό;
- Ευγενία: Η καινούργια ταινία του Παντελή Βούλγαρη. Γίνεται χαμός. Πώς και δεν έχεις πάρει είδηση;
- Γιώργος: Τώρα που το λες, διάβασα μια κριτική στην εφημερίδα της Παρασκευής. Αναφέρεται στην περιπέτεια του ταξιδιού 700 κοριτσιών που είχαν ξεκινήσει από την Ελλάδα αλλά και τη Ρωσία και την Τουρκία με τελικό προορισμό τις ΗΠΑ ή τον Καναδά. Εκεί τις περίμεναν άντρες που **είχαν** ήδη **ΞΕΝΙΤΕΥΤΕΙ** και με τους οποίους δεν **είχαν συναντηθεί** ποτέ πριν.
- Ευγενία: Προηγουμένως τους **είχαν αρραβωνιαστεί ή παντρευτεί** εξ αποστάσεως, σπρωγμένες από τη φτώχεια και τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσης στη χώρα τους. Ήταν κάτι που συνηθιζόταν στην εποχή του μεσοπολέμου. Ξενιτεύονταν και ζούσαν στην ξενιτιά συχνά ως τα βαθιά τους **γεράματα**.
- Γιώργος: Φυσικό δεν είναι; Ήταν φοβερές οι επιπτώσεις από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, όχι μόνο στον οικονομικό αλλά και στον κοινωνικό και τον πολιτικό τομέα. Νομίζω πως το σενάριο βασίστηκε σε πραγματικά στοιχεία.

Ευγενία: Ναι, κυρίως στις φωτογραφίες που **είχαν τραβηχτεί** από το Νόρμαν Χάρις, έναν ευαίσθητο πολεμικό φωτορεπόρτερ, συνεπιβάτη στο ίδιο πλοίο, που είχε χάσει τη δουλειά του από καπάτσους συναδέλφους και είχε

εγκαταλείψει οριστικά τα πεδία των μαχών. Ο γυναικόκοσμος της Γ' θέσης τον συγκίνησε ιδιαίτερα και, αφού ζήτησε την άδεια του καπετάνιου, τις φωτογράφησε με τα νυφικά τους.

Γιώργος: Εντάξει, πάμε να τη δούμε. **Φοβάμαι** μόνο **μην** τυχόν διαρκεί πολύ, γιατί αύριο έχω εγερτήριο από τις 6:00. Γι' αυτό ας προτιμήσουμε τη δεύτερη προβολή. Αρχίζει στις εννέα.

Λεξιλόγιο κειμένου 1

- ματαιωθεί: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου αορίστου, έγκλισης υποτακτικής, μεσοπαθητικής φωνής (ματαιώνομαι)
- είχαν ξενιτευτεί: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, χρόνου υπερσυντέλικου, έγκλισης οριστικής, παθητικής φωνής (ξενιτεύομαι)
- ξενιτιά: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής, (η ξενιτιά)
- γεράματα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής, (τα γεράματα)
- επιπτώσεις: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η επίπτωση)
- καπάτσους: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής, (ο καπάτσος)
- γυναικόκοσμος: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο γυναικόκοσμος)
- νυφικά: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το νυφικό)
- εγερτήριο: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το εγερτήριο)
- προβολή: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η προβολή)

Επεξεργασία κειμένου 1

Σωστό ή Λάθος;

1. Ο Γιώργος δεν έχει ακούσει τίποτα σχετικό για την ταινία *Νύφες*.
2. Η χώρα υποδοχής για τις νύφες ήταν οι ΗΠΑ ή ο Καναδάς.

3. Ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος επηρέασε δυσμενώς τους ανθρώπους σε διάφορους τομείς της ζωής τους.
4. Ο Νόρμαν Χάρις ασχολούνταν με τη φωτογράφιση γυναικών σε πλοία που οργάνωναν υπερατλαντικά ταξίδια.
5. Ο Παντελής Βούλγαρης είναι συμπρωταγωνιστής του Νόρμαν Χάρις στην ταινία.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 1

Επίλεξε το σωστό.

1. Οι ..... του καπνίσματος στην υγεία του ανθρώπου είναι πολλές.
α. επιπτώσεις   β. επιπλήξεις   γ. επιπλοκές
2. Τακτοποίησε την υπόθεσή του μέσα σε λίγες μέρες. Είναι ..... ο άνθρωπος!
α. καπάκι   β. καράφλας   γ. καπάτσος
3. Η σάλπιγγα σήμανε ..... για τους στρατιώτες.
α. εγγύηση   β. έγκλιση   γ. εγερτήριο
4. Η ημερίδα περιλάμβανε ενδιαφέρουσες .....
α. προδιαθέσεις   β. προβολές   γ. προβλήτες
5. Πρόσφατα εκδόθηκε μια συλλογή με τραγούδια της .....
α. ξενοιασιάς   β. ξενιτιάς   γ. ξίπασιάς

Κείμενο 2

Μετά τη λήξη του αμερικανικού εμφυλίου πολέμου, παρατηρήθηκε μια εντυπωσιακή ανάπτυξη του αμερικανικού καπιταλισμού, που οδήγησε σε μια έντονη προλεταριακή μεταναστευτική ροή. Η ελληνική ύπαιθρος είχε διαποτιστεί με τον μύθο της αμερικανικής «Γης της επαγγελίας», του καταφυγίου των αποδήμων όλου του κόσμου. Χωριά που είχαν 400 κατοίκους, μετά το 1917 είχαν 150-200.

Τα αίτια της ελληνικής μετανάστευσης μπορούν να συνοψιστούν στα ακόλουθα: οθωμανική κυριαρχία και ελληνοτουρκικοί πόλεμοι, κρίσεις του Ανατολικού Ζητήματος, πολιτικές αντιθέσεις, προβλήματα από τα πλήθη των προσφύγων που συνέρρεαν από την Ανατολική Ρωμυλία, τη Θράκη, τον Καύκασο, τη νότια Ρωσία, την Κριμαία, τον Πόντο και τη Δυτική Μικρά Ασία.

Οι Έλληνες που μετανάστευαν στις υπερπόντιες χώρες, εκτός από τη σωματική ικανότητα, δεν διέθεταν άλλο προσόν. Δεν είχαν, ωστόσο, συνείδηση της δύναμής τους και γι' αυτό έπεφταν εύκολα θύματα εκμετάλλευσης. Ήταν αγράμματοι, στερημένοι και άβγαλτοι.

Ο Γιάννης Κάλυκας, 79, που πήγε στην Αμερική στα 17 του το 1926, λέει: «Οι δύο εβδομάδες που πέρασα στο Έλις Άιλαντ ήταν οι πιο άθλιες της ζωής μου. Ήταν Γενάρης, πολύ κρύο και ο ξάδερφός μου στην Αμερική δεν ήξερε ότι ερχόμουν μ' εκείνο το πλοίο. Δεν είχα ούτε ένα σεντ στην τσέπη μου και ήμουν φοβισμένος. Υπήρχε πολύς συνωστισμός. Ακούγονταν λυγμοί και ξεφωνητά από τους ανθρώπους που στέλνονταν πίσω. Η αβεβαιότητα για το τι θα φέρει η επόμενη μέρα ήταν η χειρότερη αίσθηση που δεν την ξαναείχα ούτε πριν ούτε μετά απ' αυτό.

Οι Έλληνες που είχαν εγκατασταθεί στις μεγάλες πόλεις απασχολούνταν ως εργάτες σε εργοστάσια τυποποίησης τροφίμων, σε χαλυβουργεία και σε εργοστάσια, αν και πολλοί ξεκίνησαν ως πλανόδιοι πωλητές φρούτων, γλυκών και λουλουδιών. Σημαντικός, επίσης, οικονομικός παράγοντας της εποχής για τους Έλληνες ήταν τα στιλβωτήρια παπουτσιών. Οι λέξεις «λούστρος» και «Έλληνας» κατέληξαν να θεωρούνται συνώνυμες.

Λεξιλόγιο κειμένου 2

- εμφυλίου: επίθετο, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (εμφύλιος,-α-ο)
- προλεταριακή: επίθετο, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (προλεταριακός, -ή-ό)
- ροή: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ροή)
- είχε διαποτιστεί: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου υπερσυντέλικου, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (διαποτίζομαι)
- επαγγελίας: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (η επαγγελία)
- καταφυγίου: ουσιαστικό, γένους ουδέτερου, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (το καταφύγιο)

- αποδήμων: επίθετο, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (απόδημος, -η-ο)
- υπερπόντιες: επίθετο, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (υπερπόντιος, -α-ο)
- προσόν: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το προσόν)
- θύματα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το θύμα)
- εκμετάλλευσης: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (η εκμετάλλευση)
- στερημένοι: μετοχή παθητικού παρακειμένου, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (στερημένος, -η-ο)
- άβγαλτοι: επίθετο, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (άβγαλτος, -η-ο)
- συνωστισμός: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο συνωστισμός)
- λυγμοί: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο λυγμός)
- ξεφωνητά: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το ξεφωνητό)
- τυποποίησης: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης γενικής (η τυποποίηση)
- χαλυβουργία: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το χαλυβουργείο)
- πλανόδιοι: επίθετο, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (πλανόδιος, -α-ο)
- στιλβωτήρια: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το στιλβωτήριο)
- συνώνυμες: επίθετο, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (συνώνυμος, -η-ο)

Επεξεργασία κειμένου 2**Σωστό ή Λάθος;**

1. Για τους μετανάστες οι ΗΠΑ ήταν μια χώρα που υποσχόταν πολλά.
2. Οι Έλληνες μετανάστευαν αποκλειστικά για οικονομικούς λόγους.
3. Οι Έλληνες μετανάστες δεν είχαν κοινωνική πείρα.
4. Οι μετανάστες που έφταναν στο Έλις Άιλαντ ήξεραν πολύ καλά τι τους περίμενε.
5. Οι Έλληνες μετανάστες απασχολούνταν αποκλειστικά ως εργάτες σε εργοστάσια.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 2

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης στο σωστό τύπο.

(απόδημος, προλεταριακός, υπερπόντιος, στερημένος, εμφύλιος)

1. Πάντα του προξενούσαν δέος τα ..... ταξίδια.
2. Τα παιδιά του μεγάλωσαν ..... από κάθε ευκολία στη ζωή.
3. Το Συμβούλιο ..... Ελληνισμού θα πραγματοποιήσει Συνέδριο τον προσεχή μήνα.
4. Η κοινωνική τάξη των μισθωτών εργατών δεν έχει πάντα ..... συνείδηση.
5. Ο ..... σπαραγμός στην Ελλάδα άρχισε αμέσως μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο.

Κείμενο 3-Πολιτισμός

Μετανάστευση και ρεμπέτικο τραγούδι

Το μεγαλύτερο αριθμητικά κομμάτι του αγροτικού πληθυσμού, που είχε μεταναστεύσει στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, **είχε κατευθυνθεί** στο εξωτερικό (κυρίως στις ΗΠΑ).

Οι Έλληνες μετανάστες των ΗΠΑ αποτέλεσαν μια εθνική μειονότητα μέσα σε ένα πολυεθνικό σύνολο. Παρά τη διασπορά τους σε διάφορες πόλεις της Αμερικής **είχε δημιουργηθεί** η ανάγκη (κυρίως στην πρώτη γενιά μεταναστών), η ομογένεια να

είναι ενωμένη και συμπαγής, για να μπορεί να αντεπεξέρχεται στις δυσκολίες και στον «πόλεμο», που της έκαναν οι άλλες μειονότητες. Τα ρεμπέτικα τραγούδια είναι μια χαρακτηριστική περίπτωση μορφής λαϊκού πολιτισμού και αποτελούσαν έκφραση κυρίως των μη ενσωματωμένων και απωθημένων από το αστικό σύστημα κοινωνικών ομάδων. Εύκολα παρατηρεί κανείς ότι στις βάσεις, στις προϋποθέσεις δημιουργίας του ρεμπέτικου, υπάρχει γενικότερα το φαινόμενο της μετανάστευσης.

Οι Έλληνες μετανάστες βρήκαν καταφύγιο στα τραγούδια της πατρίδας, δημοτικά και ρεμπέτικα, και στα ελληνικά καφενεία, όπου μαζεύονταν μετά από τη σκληρή δουλειά της μέρας. Έτσι, υπάλληλοι σιδηροδρόμων, εργάτες εργοστασίων, μεταλλείων, μαγαζάτορες, επαγγελματίες, άνεργοι, συνδικαλιστές και χαρτοπαίχτες μαζεύονταν στα καφενεία αυτά, συζητούσαν, χαρτόπαιζαν ή άκουγαν τα τραγούδια της πατρίδας. Κάποιες φορές μετά από ορισμένες συγχορδίες σε μινόρε, μια πολύ λυπητερή εισαγωγή, δινόταν το σύνθημα και δυο ή τέσσερα παλικάρια έπιαναν τα χέρια και χόρευαν, ενώ οι υπόλοιποι τους ενθάρρυναν και τους χειροκροτούσαν. Μεταφέρθηκε λοιπόν και συντηρήθηκε το ρεμπέτικο τραγούδι στις ΗΠΑ. Είναι χαρακτηριστικό, πως σε αυτή την περίοδο ηχογραφήθηκαν τραγούδια παραδοσιακά, παλιά, που κουβαλούσαν οι μετανάστες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας και που δεν **είχαν ηχογραφηθεί** ποτέ στην Ελλάδα (μια καταγραφή αυτών των τραγουδιών έγινε από το Κέντρο έρευνας και μελέτης των ρεμπέτικων τραγουδιών στο δίσκο «Το ρεμπέτικο τραγούδι»).

(Μπόραβου Βασιλική, Ταβελάρη Σοφία, Τρώντσιου Ευαγγελία, 1998, Η ελληνική μετανάστευση στις ΗΠΑ, 1900-1925).

Επεξεργασία κειμένου 3

Σωστό ή Λάθος;

1. Οι Έλληνες μετανάστες των ΗΠΑ αποτελούσαν μια εθνική μειονότητα μέσα στην αμιγή αμερικανική κοινωνία.
2. Τα ρεμπέτικα τραγούδια συνδέονται άμεσα με το φαινόμενο της μετανάστευσης.
3. Στα ελληνικά καφενεία μαζεύονταν οι άνεργοι και οι αργόσχολοι.
4. Στα καφενεία αυτά, οι θαμώνες συχνά «πιάνονταν στα χέρια».
5. Το Κέντρο έρευνας και μελέτης των ρεμπέτικων τραγουδιών έχει καταγράψει σπάνιες ηχογραφήσεις ρεμπέτικων τραγουδιών στις ΗΠΑ.

ΜΕΡΟΣ Β΄**Γραμματική****1. Θεωρία****Παθητικός υπερσυντέλικος**

Ο παθητικός υπερσυντέλικος φανερώνει πως εκείνο που σημαίνει το ρήμα ήταν τελειωμένο στο παρελθόν πριν γίνει κάτι άλλο, είτε αυτό δηλώνεται (γ, ε), είτε εννοείται (α, β, δ). Είναι χρόνος παρελθοντικός, συντελεσμένος και περιφραστικός.

Σχηματίζεται:

α) ρήμα **είχα** + **απαρέμφατο παθητικού αορίστου**
β) ρήμα **ήμουν** + **μετοχή παθητικού παρακειμένου**

Κλίση

αγοράζομαι	κοιτάζομαι	βάφομαι
είχα αγοραστεί (ήμουν αγορασμένος-η-ο)	είχα κοιταχτεί (ήμουν κοιταγμένος -η-ο)	είχα βαφτεί (ήμουν βαμμένος-η-ο)
είχες αγοραστεί (ήσουν αγορασμένος-η-ο)	είχες κοιταχτεί (ήσουν κοιταγμένος -η-ο)	είχες βαφτεί (ήσουν βαμμένος-η-ο)
είχε αγοραστεί (ήταν αγορασμένος-η-ο)	είχε κοιταχτεί (ήταν κοιταγμένος -η-ο)	είχε βαφτεί (ήταν βαμμένος-η-ο)
είχαμε αγοραστεί (ήμαστε αγορασμένοι-ες-α)	είχαμε κοιταχτεί (ήμαστε κοιταγμένοι-ες-α)	είχαμε βαφτεί (ήμαστε βαμμένοι-ες-α)
είχατε αγοραστεί (ήσαστε αγορασμένοι-ες-α)	είχατε κοιταχτεί (ήσαστε κοιταγμένοι-ες-α)	είχατε βαφτεί (ήσαστε βαμμένοι-ες-α)
είχαν αγοραστεί (ήταν αγορασμένοι-ες-α)	είχαν κοιταχτεί (ήταν κοιταγμένοι-ες-α)	είχαν βαφτεί (ήταν βαμμένοι-ες-α)

Παραδείγματα:

- α) Είχα βαρεθεί** ν' ακούω τα ίδια και τα ίδια.
β) Είχαμε κουραστεί πολύ, γι' αυτό πέσαμε νωρίς για ύπνο.
γ) Είχε κοιμηθεί πριν πάει η ώρα δέκα.
δ) Το φαγητό δεν ήταν καλά βρασμένο.
ε) Τα ρούχα ήταν πλυμένα και στεγνωμένα ως το μεσημέρι.
στ) Μέχρι να φτάσω στο σπίτι είχα βραχεί ως το κόκκαλο.

Ουσιαστικά πληθυντικού αριθμού

Συνηθίζονται **μόνο** ή **προπάντων** στον πληθυντικό:

1. Πολλά κοινά ονόματα:

άμφια, άρματα, βαφτίσια, γεράματα, γένια, εγκαίνια, έγκατα (της γης), εννιαήμερα, κάλαντα, μάγια, μεσάνυχτα, περίχωρα, πολεμοφόδια, σωθικά, τρεχάματα, χαιρετίσματα, αντίποινα, λύτρα, μετρητά, παρακάλια, ρέστα, χαράματα, συλλυπητήρια, πρόθυρα.

Εδώ ανήκουν ακόμη:

α) **Περιληπτικά** ονόματα: ασημικά, γυαλικά, ζυμαρικά, χορταρικά, όσπρια, πουλερικά.

β) **Λέξεις που εκφράζουν αντικείμενα διπλά:** τα γυαλιά, τα κιάλια, ή **σύνθετα παρατακτικά:** γυναικόπαιδα, αμπελοχώραφα.

γ) **Όσα σημαίνουν αμοιβή για κάποια εργασία:** κόμιστρα, ψηστικά.

δ) **Όσα σημαίνουν μια γλώσσα:** αρβανίτικα, ελληνικά, γαλλικά, ρωσικά.

ε) **Μερικά ουσιαστικοποιημένα επίθετα:** λιανά, ψιλά, ρηχά, φράγκικα, οικονομικά.

2. Από τα κύρια ονόματα:

α) Ονόματα **εορτών:** Χριστούγεννα, Φώτα, Παναθήναια, Κούλουμα.

β) **Τοπωνυμίες:** Σέρρες, Σπέτσες, Σφακιά, Χανιά, Δελφοί, Άγραφα, Καλάβρυτα, Ουράλια, Πυρηναία, Τέμπη, Τρίκαλα, Ιωάννινα.

Ενδοιαστικές προτάσεις

Ενδοιαστικές λέγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με τους διστακτικούς ή ενδοιαστικούς συνδέσμους **μη(ν)**, **μήπως** και φανερώνουν κάποιο φόβο, ενδοιασμό, δισταγμό ή ανησυχία μήπως γίνει κάτι δυσάρεστο ή μήπως δεν γίνει κάτι επιθυμητό. Έχουν άρνηση **δε(ν)**.

Οι ενδοιαστικές προτάσεις, όταν εκφράζουν φόβο **μήπως γίνει κάτι**, εισάγονται με τους συνδέσμους **μήπως, μη(ν)**, ενώ όταν εκφράζουν φόβο **μήπως δεν γίνει κάτι** με τους **μήπως δε(ν), μη δε(ν), να μη(ν)**.

Παραδείγματα:

Πρόσεξε **μη σε γελάσει**.

Φοβάμαι **μήπως δεν την ξαναδώ**.

Ανησυχεί **μήπως δεν του φτάσουν τα λεφτά**.

Τρόμαξε **μην έπαθε κάποιο ατύχημα στο δρόμο**.

Ένα μόνο με απασχολούσε, **να μην κάνω πάλι το ίδιο σφάλμα**.

Φοβήθηκε **μήπως οι φίλοι της μάθαιναν στο τέλος την αλήθεια**.

2. Ασκήσεις

1. Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

(λατινικά, περίχωρα, λιανά, χαιρετίσματα, βαφτίσια)

1. Δώστε ..... στη μητέρα σας.
2. Δεν κατάλαβα καλά, για κάντο μου λίγο πιο .....
3. Τα ..... έγιναν σε πολύ στενό οικογενειακό κύκλο.
4. Η διδασκαλία των ..... ξεκινάει στο Λύκειο.
5. Η αυτοκινητοβιομηχανία είναι εγκατεστημένη στα ..... της πόλης.

2. Επίλεξε τη σωστή λέξη από τις παρακάτω για κάθε ορισμό.

(έγκατα, άμφια, κλάματα, κιάλια, νιάτα)

1. Φορητό οπτικό όργανο για την παρατήρηση αντικειμένων που βρίσκονται σε μακρινή απόσταση. ....
2. Ροή δακρύων ως εκδήλωση πόνου. ....
3. Στολή που φορούν οι κληρικοί. ....
4. Η περίοδος της νεανικής ηλικίας. ....
5. Τα εσώτατα και βαθύτατα σκοτεινά μέρη ενός τόπου. ....

3. Γράψε τον παθητικό υπερσυντέλικό των παρακάτω ρημάτων στο ίδιο πρόσωπο.

1. κοιμάμαι .....
2. πληρώνεσαι .....
3. τρώγεται .....
4. ενθουσιαζόμαστε .....
5. προβάλλεστε .....
6. περιποιούνται .....

4. Γράψε στον παθητικό υπερσυντέλικό τα ρήματα της παρένθεσης.

1. Δεν ..... ποτέ με τη νέα ελληνική λογοτεχνία, ώσπου παρακολούθησα ένα σεμινάριο για τον Καβάφη στο Πανεπιστήμιο. (ασχολούμαι)
2. Όταν γύρισε η μητέρα της, η Μαρία δεν ..... ακόμα. (σηκώνομαι)
3. Το διαμέρισμα που μας άρεσε ....., όταν πήγαμε να το νοικιάσουμε εμείς. (νοικιάζομαι)
4. Δεν έχεις επιστρέψει ακόμα τα βιβλία που ..... από τη βιβλιοθήκη τον προηγούμενο μήνα; (δανείζομαι)
5. Όταν ήρθε, το φαγητό δεν ..... ακόμα. (ετοιμάζομαι)

5. Βάλε τις λέξεις στην κατάλληλη σειρά για να φτιάξεις σωστές προτάσεις.

1. εξετάσεις / μήπως δεν / στις / ανησυχώ / πετύχω
.....
2. δει / τον / στο / φοβάται / μην / πάρτι
.....
3. το φόβο / τη δουλειά / τη / μήπως / είχε / διώξουν / από
.....
4. λάθος / πρόσεξε / κάνεις / μην
.....
5. ποτέ / τις / φοβούνται / συναντήσει / μήπως δεν
.....

6. Άκουσε και επανάλαβε.

1. Φοβάμαι μήπως τελικά ματαιωθεί το χριστουγεννιάτικο ταξίδι μας στις ΗΠΑ, αλλά δεν πειράζει.
2. Εντάξει, πάμε να τη δούμε. Φοβάμαι μόνο μην τυχόν διαρκεί πολύ.
3. Ακούγονταν λυγμοί και ξεφωνητά από τους ανθρώπους που στέλνονταν πίσω.
4. Οι λέξεις «λούστρος» και «Έλληνας» κατέληξαν να θεωρούνται συνώνυμες.
5. Μεταφέρθηκε λοιπόν και συντηρήθηκε το ρεμπέτικο τραγούδι στις ΗΠΑ.

ΜΕΡΟΣ Δ'

Παιχνιδόλεξα

1. Σταυρόλεξο

Συμπλήρωσε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις στον κατάλληλο τύπο και, στη συνέχεια, λύσε το σταυρόλεξο.

τα μαχαιροπίρουνα, τα Θεοφάνια, τα πεθερικά, τα ρέστα, Ελληνικά

1. Δυστυχώς δε θα μπορέσω να έρθω μαζί σας αύριο το βράδυ. Θα πάμε με τη γυναίκα μου να δούμε το καινούριο σπίτι των .....
2. Πέρασε ένα μήνα στην Ελλάδα για να παρακολουθήσει καθημερινά μαθήματα .....
3. Ορίστε, τα ..... σας.
4. Λείπει σε διακοπές, αλλά μέχρι την γιορτή των ..... θα έχει γυρίσει.
5. Ελένη, βοήθησέ με! Βάλε τα ..... στο τραπέζι.

								1							2	
						3										
		5														
4																

2. Κρεμάλα

1. Η γεροντική ηλικία του ανθρώπου.
2. Υπόσχεση ή διαβεβαίωση που δίνει κάποιος ότι θα κάνει κάτι σημαντικό.
3. Τόπος που κάποιος πηγαίνει για να προστατευτεί από κάποιο κίνδυνο.

1. Γ _ _ _ _ _
2. Ε _ _ _ _ _
3. Κ _ _ _ _ _

3. Παζλ

1. Η ταινία *Νύφες* είναι του σκηνοθέτη
  - α. Θ. Αγγελόπουλου.
  - β. Π. Βούλγαρη.
  - γ. Μ. Σκορσέζε.
2. Οι φωτογραφίες, στις οποίες βασίστηκε η ταινία, είχαν τραβηχτεί από
  - α. τον καπετάνιο του πλοίου.
  - β. τις νύφες.
  - γ. τον Νόρμαν Χάρις.
3. Τα αίτια της ελληνικής μετανάστευσης είναι
  - α. κυρίως οικονομικά.
  - β. οι κρίσεις από το Ανατολικό ζήτημα.
  - γ. πολλά -οικονομικά, πολιτικά κλπ.
4. Η χειρότερη αίσθηση για τον Γ. Κάλυκα ήταν
  - α. η αβεβαιότητα για το τι θα συνέβαινε την επόμενη μέρα.
  - β. το γεγονός ότι οι συγγενείς του δεν ήξεραν ότι θα ερχόταν.
  - γ. οι σχέσεις με τους άλλους μετανάστες.
5. Το μεγαλύτερο κομμάτι των μεταναστών είχε κατευθυνθεί κυρίως
  - α. στον Καναδά.
  - β. στις ΗΠΑ.
  - γ. στην Αυστραλία.

4. Λαγός και Χελώνα

Βρες τον υπερσυντέλικο στο αντίστοιχο πρόσωπο των παρακάτω ρημάτων

προσγειώνομαι	.....	ανακατεύεστε	.....
προσβάλλεσαι	.....	καταδικάζονται	.....
υπογράφεται	.....	δημιουργούμεστε	.....
προϋπολογίζονται	.....	ζωγραφίζονται	.....
συγκροτούμαι	.....	ωφελείται	.....

5. Γραφομηχανή

είχε ματαιωθεί, είχαμε ξενιτευτεί, επιπτώσεις,
 νυφικό, εγερτήριο, επίπληξη, ξενοιασιά,
 εγγύηση, είχε διαποτιστεί, συνωστισμός,
 λυγμοί, επαγγελία, εκμετάλλευση, απόδημοι,
 καταφύγιο, θύμα, συνώνυμος, είχαν
 ηχογραφηθεί, χαλυβουργία

6. Τραγούδι

Άκουσε και συμπλήρωσε

Στίχοι: Μάρκος Βαμβακάρης
 Μουσική: Μάρκος Βαμβακάρης

Όλοι οι ρεμπέτες του.....
 εμένα αγαπούνε
 μόλις θα μ' αντικρίσουνε
 θυσία θα γενούνε.

Όσοι δε με γνωρίζουνε
 τώρα θα με γνωρίσουν,
 εγώ κάνω την .....μου
 κι ας με .....

Κι εγώ φτωχός γεννήθηκα
 στον κόσμο έχω γυρίσει,
 μέσα απ' τα ..... της καρδιάς
 κι εγώ 'χω μαρτυρήσει.

Όλοι οι .....
 που ζούνε στο κουρμπέτι,
 κι αυτοί μεσ' στην ..... τους
 έχουν μεγάλο .....

ΜΕΡΟΣ Δ'**Λεξικό Ενότητας**

- ματαιώνομαι: δεν πραγματοποιούμαι (ματαιώνομαι, ματαιωνόμουν, ματαιώθηκα, θα ματαιώνομαι, θα ματαιωθώ, έχω ματαιωθεί, είχα ματαιωθεί, θα έχω ματαιωθεί)
Το ταξίδι μας ματαιώθηκε εξαιτίας του καιρού.

- ξενιτεύομαι: πηγαίνω σε ξένη χώρα, μεταναστεύω (ξενιτεύομαι, ξενιτευόμουν, ξενιτεύτηκα, θα ξενιτεύομαι, θα ξενιτευτώ, έχω ξενιτευτεί, είχα ξενιτευτεί, θα έχω ξενιτευτεί)
Ξενιτεύτηκε για να βρει μια καλύτερη τύχη.

- ξενιτιά η: οι ξένες χώρες, η διαμονή σε ξένες χώρες
Έζησε πολλά χρόνια στην ξενιτιά και τώρα γύρισε στην πατρίδα.

η ξενιτιά
της ξενιτιάς
την ξενιτιά
ξενιτιά

- γεράματα τα: η γερωντική ηλικία
Όταν είμαστε νέοι δεν σκεφτόμαστε ότι θα έρθουν τα γεράματα.

τα γεράματα
(των γηρατειών)
τα γεράματα
γεράματα

- επίπτωση η: κακή συνέπεια
Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης είναι σοβαρές.

η επίπτωση
της επίπτωσης (επιπτώσεως)
την επίπτωση
επίπτωση

οι επιπτώσεις
των επιπτώσεων
τις επιπτώσεις
επιπτώσεις

- καπάτσος ο: ικανός να πετυχαίνει τους σκοπούς του, να επωφελείται

Ο καινούριος συνάδελφος μου φαίνεται πολύ καπάτσος.

ο καπάτσος
του καπάτσου

τον καπάτσο
καπάτσε

οι καπάτσοι
των καπάτσων
τους καπάτσους
καπάτσοι

- γυναικόκοσμος ο: σύνολο γυναικών
Ο σύλλογός μας είναι γεμάτος γυναικόκοσμο.

ο γυναικόκοσμος
του γυναικόκοσμου
το γυναικόκοσμο
γυναικόκοσμε

- νυφικό το: το φόρεμα της νύφης
Η νύφη φορούσε ένα όμορφο μακρύ νυφικό.

το νυφικό
του νυφικού
το νυφικό
νυφικό

τα νυφικά
των νυφικών
τα νυφικά
νυφικά

- εγερτήριο το: πρωινό σάλπισμα που ξυπνά τους φαντάρους, ξύπνημα
Κάθε μέρα έχουμε πρωινό εγερτήριο εκτός από τα Σαββατοκύριακα.

το εγερτήριο
του εγερτηρίου
το εγερτήριο
εγερτήριο

τα εγερτήρια
των εγερτηρίων
τα εγερτήρια
εγερτήρια

- προβολή η: η αναπαραγωγή πάνω σε μια οθόνη εικόνων και ήχων που έχουν αποτυπωθεί πάνω σε φιλμ, η ίδια η προβαλλόμενη ταινία
Ο κινηματογράφος της γειτονιάς μας έχει δυο προβολές κάθε μέρα.

η προβολή
της προβολής
την προβολή
προβολή

οι προβολές
των προβολών
τις προβολές
προβολές

- επίπληξη η: αυστηρή παρατήρηση, μάλωμα
Δέχτηκε επίπληξη από το δάσκαλό του.

η επίπληξη
της επίπληξης
την επίπληξη
επίπληξη

οι επιπλήξεις
των επιπλήξεων
τις επιπλήξεις
επιπλήξεις

- επιπλοκή η: μπέρδεμα, ένα επιπλέον πρόβλημα που παρουσιάζεται στη διάρκεια μιας ασθένειας
Μετά την εγχείρηση που έκανα, παρουσίασα επιπλοκές.

η επιπλοκή
της επιπλοκής
την επιπλοκή
επιπλοκή

οι επιπλοκές
των επιπλοκών
τις επιπλοκές
επιπλοκές

- καράφλας ο: φαλακρός, καραφλός (σαν αστείο ή βρισιά)
Άντε, μωρέ καράφλα!

ο καράφλας
του καράφλα
τον καράφλα
καράφλα

οι καράφλες
-
τους καράφλες
καράφλες

- εγγύηση η: υπόσχεση, διαβεβαίωση, οικονομική εξασφάλιση
Η τηλεόραση που αγοράσαμε έχει δυο χρόνια εγγύηση.

η εγγύηση
της εγγύησης

την εγγύηση
εγγύηση

οι εγγυήσεις
των εγγυήσεων
τις εγγυήσεις
εγγυήσεις

- **έγκλιση η:** οι διάφοροι τρόποι με τους οποίους εκφράζεται η σημασία του ρήματος
Το χαρακτηριστικό της Υποτακτικής έγκλισης είναι το μόριο "να".

η έγκλιση
της έγκλισης (εγκλίσεως)
την έγκλιση
έγκλιση

οι εγκλίσεις
των εγκλίσεων
τις εγκλίσεις
εγκλίσεις

- **προδιάθεση η:** φυσική ικανότητα, κλίση/ τάση του οργανισμού για νοσηρότητα
Προσέχει τη διατροφή του γιατί έχει προδιάθεση για παχυσαρκία.

η προδιάθεση
της προδιάθεσης (προδιαθέσεως)
την προδιάθεση
προδιάθεση

οι προδιαθέσεις
των προδιαθέσεων
τις προδιαθέσεις
προδιαθέσεις

- **προβλήτα η:** τεχνητή ή φυσική λωρίδα ξηράς που εισχωρεί στη θάλασσα, μόλος
Η προβλήτα έπαθε ζημιά από την κακοκαιρία.

η προβλήτα
της προβλήτας
την προβλήτα
προβλήτα

οι προβλήτες
των προβλητών
τις προβλήτες
προβλήτες

- **ξενοιασιά η:** διάθεση χωρίς έγνοιες, χωρίς προβλήματα
Η παιδική ηλικία είναι η ηλικία της ξενοιασιάς.

η ξενοιασιά
της ξενοιασιάς
την ξενοιασιά
ξενοιασιά

- ξιπασιά η: έπαρση, υπερβολικός εγωισμός
Έχει τόση ξιπασιά που κανένας δεν τον κάνει παρέα.

η ξιπασιά
της ξιπασιάς
την ξιπασιά
ξιπασιά

- εμφύλιος,-α-ο : μεταξύ ατόμων που ανήκουν στο ίδιο έθνος, φυλή, κράτος, οργάνωση κλπ.
Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα σημάδεψε το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου.

εμφύλιος	εμφύλια	εμφύλιο
εμφύλιου/ εμφυλίου	εμφυλίας	εμφύλιου/ εμφυλίου
εμφύλιο	εμφύλια	εμφύλιο
εμφύλιε	εμφύλια	εμφύλιο

εμφύλιοι	εμφύλιες	εμφύλια
εμφυλίων	εμφυλίων	εμφυλίων
εμφύλιους/ εμφυλίους	εμφύλιες	εμφύλια
εμφύλιοι	εμφύλιες	εμφύλια

- προλεταριακός, -ή-ό: ο αναφερόμενος στο προλεταριάτο (την εργατική τάξη)
Έχει προλεταριακή συνείδηση.

προλεταριακός	προλεταριακή	προλεταριακό
προλεταριακού	προλεταριακής	προλεταριακού
προλεταριακό	προλεταριακή	προλεταριακό
προλεταριακέ	προλεταριακή	προλεταριακό

προλεταριακοί	προλεταριακές	προλεταριακά
προλεταριακών	προλεταριακών	προλεταριακών
προλεταριακούς	προλεταριακές	προλεταριακά
προλεταριακοί	προλεταριακές	προλεταριακά

- ροή η: τροπή, φορά των πραγμάτων
Μη με διακόπτεις, σε παρακαλώ, σταματάς τη ροή του λόγου μου.

η ροή
της ροής
τη ροή
ροή

οι ροές
των ροών
τις ροές

ροές

- διαποτίζομαι: βρέχομαι, ποτίζομαι, (και μεταφορικά από κάποια ιδέα, συναίσθημα κ.λπ.) (διαποτίζομαι, διαποτιζόμενοι διαποτίστηκα, θα διαποτίζομαι, θα διαποτιστώ, έχω διαποτιστεί, είχα διαποτιστεί, θα έχω διαποτιστεί)
Ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού είχε διαποτιστεί από τις ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης.
- επαγγελία: υπόσχεση/ η χώρα που ο Θεός υποσχέθηκε στους Εβραίους
Νόμιζε ότι στην πόλη θα έβρισκε τη γη της επαγγελίας, αλλά απογοητεύτηκε.

η επαγγελία
της επαγγελίας
την επαγγελία
επαγγελία

οι επαγγελίες
των επαγγελιών
τις επαγγελίες
επαγγελίες

- καταφύγιο το: τόπος όπου καταφεύγει κάποιος για να αποφύγει κίνδυνο ή άσχημες συνθήκες
Οι περισσότεροι άνθρωποι βρίσκουν καταφύγιο στη θρησκεία τους.

το καταφύγιο
του καταφυγίου
το καταφύγιο
καταφύγιο

τα καταφύγια
των καταφυγίων
τα καταφύγια
καταφύγια

- απόδημος,-η-ο: αυτός που ζει μακριά από την πατρίδα του
Οι απόδημοι προσπαθούν να διατηρήσουν επαφή με τη χώρα καταγωγής τους.

απόδημος
απόδημου (αποδήμου)
απόδημο
απόδημε

απόδημη
απόδημης
απόδημη
απόδημη

απόδημο
απόδημου (αποδήμου)
απόδημο
απόδημο

απόδημοι
απόδημων (αποδήμων)
απόδημους (αποδήμους)
απόδημοι

απόδημες
απόδημων (αποδήμων)
απόδημες
απόδημες

απόδημα
απόδημων (αποδήμων)
απόδημα
απόδημα

- υπερπόντιος,-α-ο: που βρίσκεται ή γίνεται πέρα από τον ωκεανό

Η Γαλλία, όπως και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, είχαν υπερπόντιες αποικίες.

υπερπόντιος
υπερπόντιου
υπερπόντιο
υπερπόντιε

υπερπόντια
υπερπόντιας
υπερπόντια
υπερπόντια

υπερπόντιο
υπερπόντιου
υπερπόντιο
υπερπόντιο

υπερπόντιοι
υπερπόντιων
υπερπόντιους
υπερπόντιοι

υπερπόντιες
υπερπόντιων
υπερπόντιες
υπερπόντιες

υπερπόντια
υπερπόντιων
υπερπόντια
υπερπόντια

- προσόν το: πλεονέκτημα, προτέρημα, εφόδιο για να πετύχεις κάτι
Έχει όλα τα προσόντα για τη δουλειά που ψάχνει.

το προσόν
του προσόντος
το προσόν
προσόν

τα προσόντα
των προσόντων
τα προσόντα
προσόντα

- θύμα το: αυτός που παθαίνει κάτι
Στο τροχαίο είχαμε πέντε θύματα.

το θύμα
του θύματος
το θύμα
θύμα

τα θύματα
των θυμάτων
τα θύματα
θύματα

- εκμετάλλευση η: η αποκόμιση κέρδους, η ωφέλεια από τα αισθήματα ή την αδυναμία κάποιου
Τα παιδιά στις χώρες του τρίτου κόσμου ζουν κάτω από καθεστώς εκμετάλλευσης.

η εκμετάλλευση
της εκμετάλλευσης
την εκμετάλλευση
εκμετάλλευση

οι εκμεταλλεύσεις
των εκμεταλλεύσεων
τις εκμεταλλεύσεις
εκμεταλλεύσεις

- στερημένος, -η-ο: αυτός που έχει ελλείψεις, οικονομικές και συναισθηματικές
Δεν έχει χρήματα, δεν έχει οικογένεια. Είναι ένας στερημένος άνθρωπος.

στερημένος	στερημένη	στερημένο
στερημένου	στερημένης	στερημένου
στερημένο	στερημένη	στερημένο
στερημένε	στερημένη	στερημένο
στερημένοι	στερημένες	στερημένα
στερημένων	στερημένων	στερημένων
στερημένους	στερημένες	στερημένα
στερημένοι	στερημένες	στερημένα

- άβγαλτος, -η-ο : που δεν έχει απομακρυνθεί από μια περιοχή/ αθώς
Είναι ακόμα νεαρός και άβγαλτος.

άβγαλτος	άβγαλτη	άβγαλτο
άβγαλτου	άβγαλτης	άβγαλτου
άβγαλτο	άβγαλτη	άβγαλτο
άβγαλτε	άβγαλτη	άβγαλτο
άβγαλτοι	άβγαλτες	άβγαλτα
άβγαλτων	άβγαλτων	άβγαλτων
άβγαλτους	άβγαλτες	άβγαλτα
άβγαλτοι	άβγαλτες	άβγαλτα

- συνωστισμός ο: πυκνή συγκέντρωση πλήθους
Υπήρχε μεγάλος συνωστισμός στην αίθουσα γι' αυτό βγήκα να πάρω αέρα.

ο συνωστισμός
του συνωστισμού
το συνωστισμό
συνωστισμέ

οι συνωστισμοί
των συνωστισμών
τους συνωστισμούς
συνωστισμοί

- λυγμός ο: ο ήχος ή η σύσπαση που βγαίνει από το λάρυγγα και το στήθος, όταν κάποιος κλαίει
Οι λυγμοί του ακούγονταν σ' όλο το σπίτι.

ο λυγμός
του λυγμού
το λυγμό
λυγμέ

οι λυγμοί
των λυγμών

τους λυγμούς
λυγμοί

- ξεφωνητό το: δυνατή φωνή, κραυγή
Τα παιδιά έπαιζαν και τα χαρούμενα ξεφωνητά τους ξεσήκωναν τη γειτονιά.

το ξεφωνητό
του ξεφωνητού
το ξεφωνητό
ξεφωνητό

τα ξεφωνητά
των ξεφωνητών
τα ξεφωνητά
ξεφωνητά

- τυποποίηση η: διαμόρφωση ενός προϊόντος ή μιας συμπεριφοράς με τρόπο συγκεκριμένο και κάποιους κανόνες
Η τυποποίηση των προϊόντων είναι απαραίτητη αν θέλουμε να έχουν επιτυχία.

η τυποποίηση
της τυποποίησης (τυποποιήσεως)
την τυποποίηση
τυποποίηση

οι τυποποιήσεις
των τυποποιήσεων
τις τυποποιήσεις
τυποποιήσεις

- χαλυβουργείο: εργοστάσιο επεξεργασίας χάλυβα
Είναι ιδιοκτήτης χαλυβουργείου.

το χαλυβουργείο
του χαλυβουργείου
το χαλυβουργείο
χαλυβουργείο

τα χαλυβουργεία
των χαλυβουργείων
τα χαλυβουργεία
χαλυβουργεία

- πλανόδιος, -α-ο: αυτός που περιφέρεται στους δρόμους
Συχνά αγοράζω φρούτα από πλανόδιους πωλητές.

πλανόδιος	πλανόδια	πλανόδιο
πλανόδιου	πλανόδιας	πλανόδιου
πλανόδιο	πλανόδια	πλανόδιο
πλανόδιε	πλανόδια	πλανόδιο

πλανόδιοι	πλανόδιες	πλανόδια
πλανόδιων	πλανόδιων	πλανόδιων
πλανόδιους	πλανόδιες	πλανόδια
πλανόδιοι	πλανόδιες	πλανόδια

- **στιλβωτήριο** το: εργαστήριο όπου έβαφαν και γυάλιζαν παπούτσια
Τώρα πια δεν υπάρχουν στιλβωτήρια, καθένας βάφει μόνος τα παπούτσια του.

το στιλβωτήριο
του στιλβωτηρίου
το στιλβωτήριο
στιλβωτήριο

τα στιλβωτήρια
των στιλβωτηρίων
τα στιλβωτήρια
στιλβωτήρια

- **συνώνυμος,-η-ο**: που έχει το ίδιο όνομα με κάποιον/ λέξεις με την ίδια περίπου σημασία
Οι λέξεις οίκος και σπίτι είναι συνώνυμες.

συνώνυμος	συνώνυμη	συνώνυμο
συνώνυμου	συνώνυμης	συνώνυμου
συνώνυμο	συνώνυμη	συνώνυμο
συνώνυμε	συνώνυμη	συνώνυμο

συνώνυμοι	συνώνυμες	συνώνυμα
συνώνυμων	συνώνυμων	συνώνυμων
(συνωνύμων)	(συνωνύμων)	(συνωνύμων)
συνώνυμους	συνώνυμες	συνώνυμα
συνώνυμοι	συνώνυμες	συνώνυμα

- **μειονότητα η**: ομάδα πολιτών ενός κράτους που έχει διαφορετική καταγωγή, γλώσσα ή θρησκεία από την πλειοψηφία
Κάθε χώρα πρέπει να σέβεται τα δικαιώματα των μειονοτήτων.

η μειονότητα
της μειονότητας
τη μειονότητα
μειονότητα

οι μειονότητες
των μειονοτήτων
τις μειονότητες
μειονότητες

- **πολυεθνικός,-ή-ό**: που περιλαμβάνει πολλές εθνότητες
Η Ρωσία είναι κράτος πολυεθνικό.

πολυεθνικός πολυεθνικού πολυεθνικό πολυεθνικέ	πολυεθνική πολυεθνικής πολυεθνική πολυεθνική	πολυεθνικό πολυεθνικού πολυεθνικό πολυεθνικό
πολυεθνικοί πολυεθνικών πολυεθνικούς πολυεθνικοί	πολυεθνικές πολυεθνικών πολυεθνικές πολυεθνικές	πολυεθνικά πολυεθνικών πολυεθνικά πολυεθνικά

- διασπορά η: διασκορπισμός, η μετακίνηση σε διάφορα σημεία
Επιβάλλεται η διασπορά των εργοστασίων σε όλη τη χώρα.

η διασπορά
της διασποράς
τη διασπορά
διασπορά

- συμπαγής,-ής-ές: πυκνός, στερεός, ενωμένος με δυνατούς δεσμούς φιλίας αγάπης
Το κόμμα απέφυγε τη διάσπαση και παρέμεινε συμπαγές.

συμπαγής συμπαγούς συμπαγή συμπαγή	συμπαγής συμπαγούς συμπαγή συμπαγή	συμπαγές συμπαγούς συμπαγές συμπαγές
συμπαγείς συμπαγών συμπαγείς συμπαγείς	συμπαγείς συμπαγών συμπαγείς συμπαγείς	συμπαγή συμπαγών συμπαγή συμπαγή

- αντεπεξέρχομαι: βγαίνω νικητής, αντιμετωπίζω με επιτυχία, επαρκώ (αντεπεξέρχομαι, αντεπεξερχόμουν, αντεπεξήλθα, θα αντεπεξέρχομαι, θα αντεπεξέλθω, έχω αντεπεξέλθει, είχα αντεπεξέλθει, θα έχω αντεπεξέλθει)
Έχω μικρό μισθό και δεν μπορώ να αντεπεξέλθω στις οικονομικές μου υποχρεώσεις.

- ενσωματωμένος,-η-ο: ενωμένος με κάτι άλλο σε ένα σώμα
Η Μαρία δείχνει απόλυτα ενσωματωμένη στο καινούριο της περιβάλλον.

ενσωματωμένος ενσωματωμένου ενσωματωμένο ενσωματωμένε	ενσωματωμένη ενσωματωμένης ενσωματωμένη ενσωματωμένη	ενσωματωμένο ενσωματωμένου ενσωματωμένο ενσωματωμένο
ενσωματωμένοι ενσωματωμένων ενσωματωμένους ενσωματωμένοι	ενσωματωμένες ενσωματωμένων ενσωματωμένες ενσωματωμένες	ενσωματωμένα ενσωματωμένων ενσωματωμένα ενσωματωμένα

- απωθημένος,-η-ο: σπρωγμένος, διωγμένος
Είναι έξω από την κοινωνία, απωθημένοι από το σύστημα.

απωθημένος
απωθημένου
απωθημένο
απωθημένε

απωθημένη
απωθημένης
απωθημένη
απωθημένη

απωθημένο
απωθημένου
απωθημένο
απωθημένο

απωθημένοι
απωθημένων
απωθημένους
απωθημένοι

απωθημένες
απωθημένων
απωθημένες
απωθημένες

απωθημένα
απωθημένων
απωθημένα
απωθημένα

- προϋπόθεση η: όρος από τον οποίο εξαρτάται κάτι
Απαραίτητη προϋπόθεση για να περάσεις στο Πανεπιστήμιο είναι η συστηματική μελέτη.

η προϋπόθεση
της προϋπόθεσης (προϋποθέσεως)
την προϋπόθεση
προϋπόθεση

οι προϋποθέσεις
των προϋποθέσεων
τις προϋποθέσεις
προϋποθέσεις

- μεταλλείο το: ορυχείο μετάλλων
Η δουλειά των εργαζόμενων στα μεταλλεία είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη.

το μεταλλείο
του μεταλλείου
το μεταλλείο
μεταλλείο

τα μεταλλεία
των μεταλλείων
τα μεταλλεία
μεταλλεία

- συνδικαλιστής ο: αυτός που ασχολείται με την οργάνωση των εργαζομένων ως προς τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους
Οι συνδικαλιστές προσπαθούν να κατοχυρώσουν τα δικαιώματα των συναδέλφων τους.

ο συνδικαλιστής
του συνδικαλιστή
το συνδικαλιστή
συνδικαλιστή

οι συνδικαλιστές

των συνδικαλιστών
τους συνδικαλιστές
συνδικαλιστές

- χαρτοπαίκτης ο: αυτός που παίζει χαρτιά με πάθος
Αποδείχτηκε ένας χαρτοπαίκτης.

ο χαρτοπαίκτης
του χαρτοπαίκτη
το χαρτοπαίκτη
χαρτοπαίκτη

οι χαρτοπαίκτες
των χαρτοπαίκτων
τους χαρτοπαίκτες
χαρτοπαίκτες

- συγχορδία η: αρμονική συνήχηση τριών ή περισσότερων μουσικών φθόγγων
Έπιασε το μπουζούκι του και έπαιξε μερικές συγχορδίες.

η συγχορδία
της συγχορδίας
τη συγχορδία
συγχορδία

οι συγχορδίες
των συγχορδιών
τις συγχορδίες
συγχορδίες

- σύνθημα το: συμφωνημένο σημάδι, σύμβολο συνεννόησης
Ο γυμναστής έδωσε το σύνθημα και άρχισαν οι αθλητικές ασκήσεις.

το σύνθημα
του συνθήματος
το σύνθημα
σύνθημα

τα συνθήματα
των συνθημάτων
τα συνθήματα
συνθήματα

- ενθαρρύνω: δίνω θάρρος (ενθαρρύνω, ενθάρρυνα, ενθάρρυνα, θα ενθαρρύνω, θα ενθαρρύνω, έχω ενθαρρύνει, είχα ενθαρρύνει, θα έχω ενθαρρύνει)
Η μητέρα μου με ενθάρρυνε να τελειώσω το Πανεπιστήμιο.

- συντηρούμαι: βρίσκω τα μέσα για να διατηρηθώ (συντηρούμαι, συντηρούμουν, συντηρήθηκα, θα συντηρούμαι, θα συντηρηθώ, έχω συντηρηθεί, είχα συντηρηθεί, θα έχω συντηρηθεί)

Παίρνω πολύ λίγα χρήματα και προσπαθώ να συντηρηθώ με αυτά.

- ηχογραφούμαι: καταγράφω ήχους που παράγω (ηχογραφούμαι, ηχογραφούμουν, ηχογραφήθηκα, θα ηχογραφούμαι, θα ηχογραφηθώ, έχω ηχογραφηθεί, είχα ηχογραφηθεί, θα έχω ηχογραφηθεί)

Στο στούντιο ηχογραφείται ένας καινούριος δίσκος.

- κουβαλώ: μεταφέρω (κουβαλώ, κουβαλούσα, κουβάλησα, θα κουβαλώ, θα κουβαλήσω, έχω κουβαλήσει, είχα κουβαλήσει, θα έχω κουβαλήσει)

Ο καθένας κουβαλάει τα προβλήματά του.

- καταγραφή: αναγραφή σε βιβλίο ή κατάλογο

Η βιβλιοθήκη του σχολείου μας είναι κλειστή γιατί γίνεται καταγραφή των βιβλίων.

η καταγραφή
της καταγραφής
την καταγραφή
καταγραφή

οι καταγραφές
των καταγραφών
τις καταγραφές
καταγραφές

- αμιγής,-ής-ές: καθαρός, γνήσιος
Αναρωτιέμαι αν υπάρχουν αμιγείς πληθυσμοί.

αμιγής	αμιγής	αμιγές
αμιγούς	αμιγούς	αμιγούς
αμιγή	αμιγή	αμιγές
αμιγή	αμιγή	αμιγές

αμιγείς	αμιγείς	αμιγή
αμιγών	αμιγών	αμιγών
αμιγείς	αμιγείς	αμιγή
αμιγείς	αμιγείς	αμιγή

- θαμώνας: πρόσωπο που συχνάζει κάπου
Κάνει παρέα με θαμώνες νυχτερινών κέντρων διασκέδασης.

ο θαμώνας
του θαμώνα
το θαμώνα
θαμώνα

οι θαμώνες

των θαμώνων
τους θαμώνες
θαμώνες

- πιάνομαι στα χέρια: μαλώνω ή χτυπιέμαι με κάποιον
Μου μίλησε άσχημα, πιαστήκαμε στα χέρια και ευτυχώς που μας χάρισαν οι φίλοι μας.
- εφορία: κρατική υπηρεσία που βεβαιώνει και εισπράττει φόρους
Μια φορά το χρόνο πηγαίνουμε στην εφορία και δηλώνουμε τα εισοδήματά μας.

η εφορία
της εφορίας
την εφορία
εφορία

οι εφορίες
των εφοριών
τις εφορίες
εφορίες

- απαρνιέμαι (απαρνούμαι): αρνιέμαι, εγκαταλείπω (απαρνιέμαι, απαρνιόμουν, απαρνήθηκα, θα απαρνιέμαι (θα απαρνούμαι), θα απαρνηθώ, έχω απαρνηθεί, είχα απαρνηθεί, θα έχω απαρνηθεί
Απαρνήθηκε την οικογένειά της και τους φίλους της και τώρα ζει μόνη.
- εύπορος,-η-ο: ευκατάστατος, με αρκετά χρήματα
Η σύντροφός του ήταν ωραία και εύπορη.

εύπορος
εύπορου
εύπορο
εύπορε

εύπορη
εύπορης
εύπορη
εύπορη

εύπορο
εύπορου
εύπορο
εύπορο

εύποροι
εύπορων (ευπόρων)
εύπορους
εύποροι

εύπορες
εύπορων (ευπόρων)
εύπορες
εύπορες

εύπορα
εύπορων (ευπόρων)
εύπορα
εύπορα

- εξοντωτικός,-ή-ό: που προκαλεί μεγάλη φθορά, καταστρεπτικός, πολύ κουραστικός
Δουλεύει με εξοντωτικούς ρυθμούς.

εξοντωτικός
εξοντωτικού
εξοντωτικό
εξοντωτικέ

εξοντωτική
εξοντωτικής
εξοντωτική
εξοντωτική

εξοντωτικό
εξοντωτικού
εξοντωτικό
εξοντωτικό

εξοντωτικοί
εξοντωτικών
εξοντωτικούς

εξοντωτικές
εξοντωτικών
εξοντωτικές

εξοντωτικά
εξοντωτικών
εξοντωτικά

εξοντωτικούς

εξοντωτικές

εξοντωτικά

- ντουινιάς ο: ο κόσμος, η ανθρωπότητα
Μαλώσαμε και μας άκουσε όλος ο ντουινιάς.

ο ντουινιάς
του ντουινιά
το ντουινιά
ντουινιά

- τσάρκα η: βόλτα
Κάθισε να διαβάσεις τα μαθήματά σου και αργότερα θα έχεις χρόνο για τσάρκες.

η τσάρκα
της τσάρκας
την τσάρκα
τσάρκα

οι τσάρκες

τις τσάρκες
τσάρκες

- καλαμπουρίζω: λέω αστεία, δίνω εύθυμο τόνο σε κάτι (καλαμπουρίζω, καλαμπούριζα, καλαμπούρισα, θα καλαμπουρίζω, θα καλαμπουρίσω, έχω καλαμπουρίσει, είχα καλαμπουρίσει, θα έχω καλαμπουρίσει)
Το θέμα είναι σοβαρό κι εσύ το καλαμπουρίζεις.

- κουτσαβάκης ο: ψευτοπαλικαράς, μάγκας
Είναι μια παλιά ταβέρνα όπου μαζεύονται οι κουτσαβάκηδες πίνουν κρασάκι και ακούνε ρεμπέτικα.

οι κουτσαβάκης
του κουτσαβάκη
τον κουτσαβάκη
κουτσαβάκη

οι κουτσαβάκηδες
των κουτσαβάκηδων
τους κουτσαβάκηδες
κουτσαβάκηδες

- κουρμπέτι το: Ο εκτός του σπιτιού χώρος, η πιάτσα, η ξενιτιά
Είμαι χρόνια στο κουρμπέτι.

το κουρμπέτι

—
το κουρμπέτι
κουρμπέτι

- ντέρτι: ψυχικός πόνος, βάσανο, καημός
Αγαπάει μια κοπέλα που δεν τον θέλει κι έχει μεγάλο ντέρτι.

το ντέρτι

το ντέρτι

ντέρτι

τα ντέρτια

τα ντέρτια

ντέρτια

ΜΕΡΟΣ Ε΄**Τεστ αυτοαξιολόγησης****1. Γράψε τον παθητικό υπερσυντέλικό των παρακάτω ρημάτων στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό.**

1. βλέπεται	.....
2. καταλαμβάνεται	.....
3. αίρονται	.....
4. μετατίθεται	.....
5. παρουσιαζόμαστε	.....
6. φοβάσαι	.....

2. Επίλεξε το σωστό.

- Έκανες πολύ καλή δουλειά. .... !
α) Χαιρετίσματα   β) Συλλυπητήρια   γ) Συγχαρητήρια
- Έζησε όλα του τα χρόνια στο χωριό μέχρι τα βαθιά του .....
α) γενέθλια   β) γεράματα   γ) νιάτα
- Κουράστηκα πολύ. Όλη τη μέρα είχα ..... με πελάτες, με τράπεζες, με εφορίες.
α) τρεχάματα   β) κλάματα   γ) χαιρετίσματα
- Ο πρόεδρος δηλώνει ότι δεν κατεβλήθησαν τα ..... για την απελευθέρωση των δύο δημοσιογράφων.
α) λύτρα   β) ψιλά   γ) μετρητά
- Αυτή η πικρία τού τρώει τα.....
α) περίχωρα   β) πεθερικά   γ) σωθικά

3. Άκουσε και συμπλήρωσε.

Ο Ηλίας Καζάν ..... στην Κωνσταντινούπολη το 1909 και σε μικρή ηλικία αναγκάστηκε να απαρνηθεί τις ..... του και την εύπορη ζωή της Πόλης για να ταξιδέψει στις ΗΠΑ. Έτσι, ... με χιλιάδες άλλους Έλληνες τις εξοντωτικές εμπειρίες των ..... Το 1964 ..... την ταινία «Αμερική Αμερική», που αναφέρεται στην ..... ενός μετανάστη και βασίζεται στην αληθινή ιστορία του θείου του. Η ταινία είχε τρεις ..... για Oscar.